

בס"ד. שיחת אור ליום ועש"ק פ' ויצא, יו"ד כסלו, ה'תשי"ג.

בלתי מוגה

א. [א' מאנ"שי ערך גזיזת השערות ("אָפּשערעניש") לבניו התאומים, וכיבד את כ"ק אדמו"ר שליט"א ב"ראשית הגז"², ואח"כ אמר:]
ע"פ הידוע שכל דבר (ובפרט בחיי בני) הוא בהשגחה פרטית³, הרי, כן הוא גם בנוגע למאורע דגזיזת השערות שנערך עתה, שיש לזה שייכות לתוכנו של יום זה — יו"ד כסלו, יום הגאולה של אדמו"ר האמצעי, כדלקמן.

ב. אודות פרטי הענינים שהגאולה דיו"ד כסלו — שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר⁴ שבשורת הגאולה הגיעה בין טי"ת כסלו ליו"ד כסלו⁵, בזמן המנחה, וכיון שט' כסלו חל בשנה ההיא ביום השבת, באה בשורת הגאולה — בזמן המנחה — בעת שאמר אדמו"ר האמצעי מאמר דא"ח ד"ה אתה אחד ושמך אחד.⁶

ויש לומר, שבאמירת המאמר ד"ה אתה אחד ושמך אחד בשייכות להגאולה, ומה גם שאמירת המאמר היתה בט' כסלו, שביום זה בשנה שלאח"ז היתה הסתלקותו⁷, גמר ושלמות עבודתו אשר עבד כל ימי חייו⁸ — מרומז ענין עיקרי בכללות עבודתו של בעל הגאולה.

ג. והענין בזה:

"אתה אחד" — קאי על ענין האחדות כפי שהוא מצד עצמותו ומהותו ית' ("אתה"). ו"שמך אחד" — קאי על ענין האחדות כפי שהוא מצד אורות וגילויים, כי "שמך" (שמו ית') הו"ע האור והגילוי.
ועז"נ⁹ "אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ"

סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 155. וש"נ), כלומר, ביי"ט כסלו נמשך ליום שלאחריו, וביו"ד כסלו — התחיל ביום שלפניו.
(6) נדפס במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים בתחלתו (וראה שם ע' יד ואילך. וש"נ).
(7) ראה גם תו"מ סה"מ כסלו ע' תמח.
(8) ראה תניא אגה"ק סז"ך י"כ"ח.
(9) נוסח תפלת מנחה דשבת.

(1) הרה"ת ר' זלמן בלעסאפסקי.
(2) ראה סידור מהרי"ד ח"א קסט, ב (הובא באג"ק ח"ה ע' כב).
(3) ראה כתר שם טוב בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.
(4) "מסורת בבית הרב" — הובא בהוספה לקונטרס "בד קודש" ע' 22 בהערה.
(5) ולהעיר מהשינוי ביחס להגאולה דיי"ט כסלו, שהיתה בין י"ט כסלו לכ"ף כסלו (ראה

— שמעלתם של בני" (מי כעמך כישראל") שאינם מסתפקים בהאחדות שמצד אורות וגילויים ("שמך אחד"), ואפילו לא בהאחדות שמצד עצמותו ומהותו ית' ("אתה אחד"), אלא הם ממשיכים את ענין האחדות בארץ דוקא ("אחד בארץ"),

ודוקא עי"ז מגיעים למעלה מ"שמך אחד", ולמעלה גם מ"אתה אחד" — כי, גם "אתה אחד" אינו עצמות ממש, וכדי להגיע לעצמות ממש ה"ז ע"י המשכת ה"אחד" "בארץ" דוקא, ע"ד המבואר בדרושי חסידות¹⁰ בפירוש "אין ערוך לך . . בעולם הזה"¹¹, שאמיתית הענין ד"אין ערוך לך" הוא בעוה"ז דוקא.

ד. וענין זה — שע"י המשכת ה"אחד" "בארץ" מגיעים למעלה יותר — מודגש במיוחד אצל אדמו"ר האמצעי:

ובהקדם דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹² בנוגע לחידוש של אדמו"ר הזקן לגבי הבעש"ט — שהבעש"ט הראה איך צריך כל יהודי לעבוד את השי"ת, ואילו אדמו"ר הזקן גילה והראה את הדרך איך אפשר לכל יהודי לעבוד את השי"ת. ועד"ז בנוגע לתורת החסידות — שהבעש"ט גילה את האור הגנוז שבתורה (תורת החסידות) שהי' עד אז בהעלם, ואילו אדמו"ר הזקן גילה את האור הגנוז בתורה ע"י תורת חסידות חב"ד באופן שתבוא בהבנה והשגה לכאו"א מישראל.

ובזה ניתוסף בפרטיות בהתרחבות ובהתפשטות על ידי אדמו"ר האמצעי (בעל הגאולה דיו"ד כסלו) — כידוע¹³ שאדמו"ר הזקן הי' אומר מאמרים קצרים, ואילו אדמו"ר האמצעי הי' אומר מאמרים באריכות ובהתרחבות. וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁴ אודות החילוק שבין אדמו"ר הזקן לאדמו"ר האמצעי — שאדמו"ר הזקן הוא ספירת החכמה דתורת החסידות, ואדמו"ר האמצעי הוא ספירת הבינה דתורת החסידות, והרי החילוק שבין חכמה לבינה הוא שבחכמה באים כל הענינים באופן של נקודות, ובבינה באים הם באופן של התרחבות והתפשטות¹⁵.

והנה, ביחד עם זה שדוקא ע"י אדמו"ר האמצעי נעשה התרחבות והתפשטות בגילוי תורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה, שזהו"ע

13) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 349. וש"נ.
14) שיחת יו"ד כסלו תש"ב בסופה
(סה"ש תש"ב ריש ע' 19). וראה לקו"ש שם.
וש"נ.

10) ראה התחלת וסיום ד"ה אין ערוך
תרצ"ד (סה"מ תשי"א ע' 107 ואילך). ובכ"מ.
11) נוסח תפלת שחרית שבת.
12) "התמים" ח"ב ע' נח. וראה תו"מ
ח"א ע' 190. וש"נ.

ההמשכה למטה דוקא, הרי הוא (אדמו"ר האמצעי) בעצמו הי' מובדל ומופרש מהעולם עוד יותר מאשר אדמו"ר הזקן:

ידוע הסיפור¹⁵ אודות גודל דביקותו של אדמו"ר האמצעי בהיותו שקוע בלימודו, שפעם נפל תינוק מן העריסה (שעמדה בחדרו) ופרץ בככי, ולא הרגיש בדבר. ואילו אדמו"ר הזקן — שישב באותה שעה בחדר אחר, והי' גם באמצע דביקותו בתורה ותפלה — שמע צעקת התינוק, נכנס לחדרו של בנו (אדמו"ר האמצעי), הרים את התינוק, הרגיעו והשכיבו בעריסה, וחזר לחדרו.

והמשך הסיפור — שלאחר זמן הוכיח אדמו"ר הזקן את בנו, באמרו, שכל ענין החסידות הוא שלא תהי' סתירה בין דביקות ורחנית לענין גשמי, היינו, שגם כאשר נמצאים בדביקות הכי נעלית ירגישו דבר גשמי, וגם בשעה שמרגישים ועוסקים בדבר גשמי יהיו בדביקות הכי נעלית.

וכך כותב גם אדמו"ר האמצעי בספרו תורת חיים סוף פרשת ויחי¹⁶: "מספרים בשבחי הבעש"ט ז"ל שהתפלל כמה תפלות והתענה תעניתים שיוכל להשיב לשואלו דבר בעת עליות נשמתו", כי, בשעה ש"הי' נשמתו עולה במדרגה גבוהה מאד .. לא הי' יכול להשפיל את עצמו למטה כלל להשיב לשואלו .. ולזה התפלל כמה תפלות שיוכל לירד למטה דוקא בעת עליות נשמתו הגבה למעלה .. כי כל הגבוה יותר כו".

וזהו גם תוכן הענין ד"אחד בארץ" — המודגש במיוחד אצל אדמו"ר האמצעי — שצ"ל ההמשכה למטה דוקא (התרחבות והתפשטות בגילוי תורת החסידות בהבנה והשגה דוקא), ועי"ז מגיעים למעלה יותר.

ה. ו"מעשה אבות" — שסללו את הדרך — "סימן לבנים"¹⁷ — לילך בדרך זו להיותה דרך סלולה:

ונקודת הענין — שהנהגה צריכה להיות באופן ד"גוי אחד בארץ", היינו, שאין סתירה וניגוד בין ה"אחד" ל"ארץ", שכן, גם כשנמצאים בארץ ועוסקים בענינים ארציים, חדרים ב"אחד", כיון שממשיכים את ה"אחד" "בארץ"¹⁸.

וכאמור — דוקא ע"י המשכת ה"אחד" "בארץ" מגיעים לדרגה שלמעלה גם מ"אתה אחד ושמך אחד".

15) ראה גם אג"ק חכ"ב ע' שסו, 17) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו. ועוד.
 16) ראה גם תניא אגה"ק ס"ט.
 17) ראה גם תניא אגה"ק ס"ט.
 18) ראה גם תניא אגה"ק ס"ט.

ו. ויש לקשר זה גם עם הענין דגזיזת השערות:

גזיזת השערות¹⁹ — לא נזכרה בדברי הפוסקים, בראשונים ואחרונים כו', כיון שאין זה דין, וגם לא הידור מצוה, אלא "מנהג ישראל" ש"תורה היא"²⁰.

ולכאורה, ע"פ הידוע גודל העילוי דמנהג ישראל²¹, הי' מקום לומר שקיום מנהג זה יהי' דוקא לאחרי שישנו קיום כל דיני התורה בשלימות ובאופן של הידור מצוה וכו'.

ואעפ"כ, רואים בפועל שכל בני נוהגים במנהג זה, ולא עוד אלא שקיום מנהג זה הוא בתינוק שמלאו לו שלש שנים שזה עתה מתחיל ללמוד אותיות התורה [כמ"ש אדמו"ר הזקן בריש הלכות תלמוד תורה ש"בשנה הרביעית (היינו לאחרי שמלאו לו ג' שנים) מלמדו אותיות התורה"].

ונקודת הדברים — שגם ענין נעלה ביותר (מנהג ישראל) נמשך למטה (בנוגע לתינוק מישראל), ע"ד האמור לעיל בענין גילוי תורת החסידות באופן של הבנה והשגה לכאו"א מישראל, המשכת ה"אחד" "בארץ".

וכשם שדוקא ע"י המשכת ה"אחד" "בארץ" מגיעים למעלה יותר, כן הוא גם בנדר"ד, שהמנהג דגזיזת השערות נעשה היסוד לכמה ענינים עיקריים בחיי בני, כפי שכותב כ"ק מו"ח אדמו"ר²² ש"מיום הגזיזה ראשונה והנחת פאות הראש נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת טלית־קטן וברכת השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה" (נוסף על כיסוי הראש ונט"י וכו').

[טרם צאתו ברך כ"ק אדמו"ר שליט"א את אבי הבנים ברוב נחת, ופרנסה בהרחבה, בגשמיות וברוחניות].

.. (שלא נדפס — בביכל 94 רסז, א): "להבין ענין תגלחת הנער כשהוא בן ג"ש כו' שלא נזכר (בנגלה), ותוכן ביאורו שהוא מפני שבחי' זו הו"ע גילוי שלמעלה מס' השתל"י". ובהמשך המכתב: "ולהעיר מלקו"ת (דרושים לסוכות פ, ג) מגודל ענין ההקפות והוא מנהג כו" (המו"ז?).

22) אג"ק שלו חי"ג ע' שנה (נעתק ב"היום יום" ד אייר) — הובא במכתבים דלעיל הערות 2; 19. ועוד.

19) בהבא לקמן — ראה גם מכתב כ"ד סיון תשמ"ב (נדפס ב"יגדיל תורה" (ני). חוברת מח ע' רסג ואילך. לקו"ש חכ"ב ע' 329).

20) ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתל"ב סי"א. סתצ"ד סט"ז.

21) ראה מכתב הנ"ל שמביא מ"מאמר*

(* נעתק ב"יגדית" הנ"ל ע' רסז.